

Valtuustoaloite 9.11.2020/Vesa Ruuskan kehitysideoiden toteutus/Pekka Laaksonen(+ 5 allekirjoittajaa) / lukiokoulutusta koskeva teatterilukion alkamismahdollisuuksien selvitys

Sivla 28.10.2021 § 130
312/00.01.02/2021

Valmistelu: johtava rehtori Juha Damskäg p. 040 836 1604 ja
sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen p. 0400 542 062

Valtuustoryhmä Uusi Suunta on jättänyt 9.11.2020 valtuustoaloitteen teatterilukion aloittamismahdollisuuksien selvittämiseksi. Aloitteessa esitetään Gradian opiskelija-asuntolan käyttöä muualta tuleville opiskelijoille.

Tällä hetkellä teatterilinjoja on monissa suomalaisissa lukiossa. Usein teatterilinjan ohessa on lukiosta riippuen mediaopintoja, tanssia, draamaa tai musiikkia.

Osalla näistä lukiosta on erityislukion status. Erityisestä tehtävästä on säädetty lukiolaissa (6 § 3 mom.): Erityisen koulutustehtävän myöntäminen edellyttää yleisen lukiokoulutuksen tarpeen lisäksi osaamisen syventämiseen ja opiskelumahdollisuuksien monipuolistamiseen liittyvää tarvetta järjestää 1 momentin mukaista opetusta. Lisäksi edellytetään, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset järjestää erityisen koulutustehtävän mukaista koulutusta.

Lähin ilmaisutaidon erityislukio on Tampereen yhteiskoulun lukio (TYK). Ilmaisutaitoa opettavat omien alojensa ammattilaiset. Näiden opintojen laajuus on 24 opintopistettä (12 lukiokurssia). Erityislukioissa ei noudateta valtakunnallista tuntijakoa. Kun ilmaisutaidon opintoja on kertynyt tarvittava määrä, lukion erityistehtävä antaa opiskelijalle mahdollisuuden jättää pois pakollisia opintoja 16 opintopisteen verran.

Jos lukiolla ei ole opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää erityistä koulutustehtävää, niin teatteriopinnot suoritetaan valtakunnallisen tuntijaon mukaan eli pakollisiin opintoihin ei saa vähennystä.

Lukiokoulutuksen rahoitus perustuu kuntien ja valtion rahoittamaan yksikköhintajärjestelmään. Valtio kerää kunnilta asukasmäärän mukaan kuntakohtaisen rahoitusosuuden. Tähän summaan valtio lisää oman osuuden. Lukiokoulutuksen yksikköhinta on järjestäjäkohtainen. Järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat lasketaan lukiokoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan pohjalta. Jämsän kaupungilla järjestäjäkohtainen yksikköhinta on tänä vuonna nuorten lukiokoulutuksessa 6244,20 euroa opiskelijaa kohden. Jokaisesta päätoimisesta lukion opiskelijasta koulutuksen järjestäjä saa rahoitusta järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan mukaisesti.

Lukiokoulutuksen kustannukset ovat kasvaneet yksikköhinnan nousua nopeammin. Myös Jämsän kaupunki on rahoittanut vuosittain lukiokoulutusta 1000-1500 euroa opiskelijaa kohden valtiolta saatavan yksikköhinnan päälle. Oppivelvollisuuden nosto ja siihen liittyvä oppimateriaalien maksuttomuus sekä oppivelvollisille hankittava kannettavat tietokoneet lisäävät kustannuksia.

Mikäli lukioon perustetaan teatterilinja, syntyy kustannuksia normaalitoiminnan lisäksi myös tarjottavien teatteriopintojen myötä. Toiminnan laajuudesta riippuen linjalle voidaan palkata joko yksi päätoiminen opettaja tai käyttää sivutoimisia opettajia. Joiltakin osin on mahdollista käyttää työssä myös lukion nykyistä henkilöstöä. Yhden päätoimisen opettajan henkilöstökustannus on vuodessa noin 50 000 euroa sivukuluineen. Yhden opintojakson (laajuus 2 op) henkilöstökustannus on sivukuluineen 2000 – 2500 euroa.

Laisa ammatillisesta koulutuksesta (103 § 1 ja 2 mom. ja 104 § 1 mom.) säädetään asuntolatoiminnan järjestämisestä: Koulutuksen järjestäjällä voi olla opiskelijoille tarkoitettu asuntola. Asuminen koulutuksen järjestäjän asuntolassa on opiskelijalle maksutonta.

Koulutuksen järjestäjä päättää asuntolapaikan myöntämisen perusteista. Asuntolapaikan myöntämisessä on sovellettava yhdenvertaisia myöntämisperusteita ja otettava huomioon opiskelijan tarve asuntolapaikalle. Myöntämisperusteet tulee ilmoittaa asuntolapaikkaa hakeville etukäteen.

Lukion opiskelijan opintososiaalisista eduista säädetään lukiolaissa (35 § 2. mom.): Asuminen koulutuksen järjestäjän osoittamassa asuntolassa on opiskelijalle maksutonta. Asuntolapaikan myöntämiseen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([531/2017](#)) [104 §:n](#) 1 momentissa säädetään.

Jäljempänä on taulukossa esimerkkilaskelmat tuloista ja menoista, mikäli linjan aloittaa 15 opiskelijaa ja lukion aikana opiskelija suorittaa 24 opintopisteen laajuiset teatterialan opinnot.

Laskelmassa teatterilinjan opiskelijoiden määrä ei vaikuta opiskelijakohtaiseen peruskustannukseen. Esimerkissä linjan opiskelijoita varten on perustettu lisäryhmät kaikkiin pakollisiin opintojaksoihin. Tässä laskelmassa linjalle ei ole palkattu päätoimista opettajaa, vaan teatteriopintoja opettavat sivutoimiset tuntiopettajat. Teatterilinjaa ei ole kuitenkaan järkevää perustaa niin pienelle ryhmälle, että linjan opiskelijat mahtuisivat suoraan olemassa oleviin opetusryhmiin pakollisissa opintojaksoissa.

Asumiskustannukset saattavat nousta suhteessa linjan muihin kustannuksiin melko suuriksi. Gradia Jämsän asuntolapaikan hintaan sisältyy myös kahden ohjaajan palkkauskustannuksia ja ympärivuorokautinen vartiointi. Edullisempia asumisratkaisuja voi selvittää

myös kaupungin oman vuokrataloyhtiön kautta. Näin varsinkin, jos kaikki teatterilinjan opiskelijat eivät tarvitsisi asuntolapaikkaa.

Tulot			
Opiskelijamäärä	Yksikköhinta	Tulot vuodessa	Tulot 3 vuodessa
15	6 244 €	93 663 €	280 989 €
Menot			
Opiskelijamäärä	Opiskelijakoht. peruskustannus	Kustannus vuodessa	Kustannus yhteensä
15	7 744 €	116 160 €	348 480 €
24 opintopisteen teatteriopinnot	Kustannus/opintojakso	Kustannus vuodessa	Kustannus 3. vuodessa
15 opiskelijaa	2 500 €	10 000 €	30 000 €
Asuntolapaikka	vuosihinta 3 000 €	45 000 €	135 000 €
Erotus		-77 497 €	-232 491 €

Mikäli teatterilinja päätetään perustaa, tulee siihen varata riittävä taloudelliset resurssit opetusjärjestelyihin ja linjan markkinointiin. Lisäksi on varmistettava opettajien saanti teatterialan opintoihin ja mahdollisuus saada asuntolapaikat. Erityistä koulutustehtävää tulee hakea opetus- ja kulttuuriministeriöstä viimeistään vuotta ennen suunniteltua koulutuksen aloittamista. Teatterilinjan voi perustaa myös kaupungin omalla päätöksellä.

Koska Jämsässä on paljon teatterialan toimijoita, voi toimintaa käynnistää ensin pienimuotoisemmin. Jo nyt lukion opiskelijoita on mukana paikallisten teattereiden toiminnassa. Yhteistyötä on mahdollista tiivistää ja mikäli taloudelliset resurssit sen mahdollistavat, järjestää myös paikallisia valinnaisia opintoja. Pienimuotoisempia projekteja on mahdollista tehdä yhteistyössä paikallisten teattereiden ja musiikkiopiston kanssa. Myöhemmin toimintaa on mahdollista laajentaa, mikäli edellytykset teatterilinjan perustamiselle ovat olemassa.

Aloitteesta kumpuaa huoli ikäluokkien pienenemisestä ja Jämsän lukion vetovoimaisuudesta ja taloudesta. Koulutuksen esiin nostaminen on merkityksellistä paitsi yksilön oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin myös kaupungin elinvoimaisuuden näkökulmista.

Peruskoulun jälkeiset opinahjot: Jämsän lukio, Gradia Jämsä ja Jämsän Kristillinen Kansanopisto, unohtamatta kaupungin ylläpitämiä musiikkioppilaitosta ja työväenopistoa, ovat tärkeitä asukkaillemme, oppilaitoksiin hakeutuville opiskelijoille ja koko yhteisömme elinvoimalle. Uudet tulokulmat ovat kannatettavia ja tervetulleita. Ne haastavat pohtimaan kehittämistoimenpiteitä. Aloitteen tekijät ansaitsevat kiitoksen tärkeäksi pitämänsä aiheen esiin nostamisesta.

Toimivalta, johon päätös perustuu

Hallintosääntö 26 §: Lautakuntien ja liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja yleinen toimivalta

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta hyväksyy vastauksen teatterilukion aloittamismahdollisuuksien selvittämisestä tehtyyn valtuustoaloitteeseen ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle hyväksymistä varten.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.